

LAPPTRÄSK KOMMUN KONCERN DIREKTIV

Godkänd

kommunstyrelsen 4.11.2019

fullmäktige 13.11.2019

1. BEGREPP	3
1.1. KOMMUNENS VERKSAMHET	3
1.2. KOMMUNKONCERN.....	3
1.3. KONCERNLEDNING OCH DESS UPPGIFTER	3
1.4. ÄGARPOLICY OCH -STRATEGI	3
1.5. ÄGARSTYRNING	4
1.6. PRINCIPER FÖR ÄGARSTYRNING.....	4
1.7. KONCERNDIREKTIV	5
1.8. RUTINANVISNING.....	5
2. LAPPTRÄSK KOMMUNS ÄGARPOLICY	5
3. ÄGARSTYRNING OCH KONCERNDIREKTIV	6
3.1 FÖRDELNINGEN AV BEFOGENHETERNA	6
4. KONCERNDIREKTIVETS SYFTE	8
5. LAPPTRÄSK KOMMUNKONCERN	8
6. BEHANDLING OCH GODKÄNNANDE AV KONCERNDIREKTIVET	9
7. KONCERNDIREKTIVETS BINDANDE KARAKTÄR	9
8. KOMMUNALA ORGANS OCH TJÄNSTEMÄNNENS BEFOGENHETER	9
9. PLANERING OCH STYRNING AV DOTTERSAMMANSLUTNINGARNAS EKONOMI OCH INVESTERINGAR	10
10. UPPGIFTER OCH ANSVAR FÖR AKTIEBOLAGS STYRELSE OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR	12
11. SKYLDIGHET ATT HÄMTA IN KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE INNAN BESLUT FATTAS	13
12. GOD FÖRVALTNINGS- OCH LEDNINGSSSED I KOMMUNKONCERNEN	14
12.1 ALLMÄNT	14
12.2 SAMMANSÄTTNINGAR OCH UTNÄMNINGAR AV DOTTERBOLAGS REGERINGAR.....	14
12.3 BOLAGSSTÄMMA	15
12.4 STYRELSE	15
12.5 VD / DISPOSENT.....	16
12.5.1 Utnämning	16
12.5.2 Avtal om villkoren för VD: s tjänsteförhållande	16
12.5.3 Uppgifter	16
12.6 JÄV OCH OBEROENDE.....	17
12.7 ARVODEN OCH BETALNING AV ERSÄTTNING.....	17
12.8 RAPPORTERING	17
12.9 INFORMATION OCH KOMMUNIKATION	17
12.10 RÄTT ATT FÅ UPPGIFTER	18
12.11 SEKRETESS OCH ALLMÄNHETENS TILLGÅNG TILL DOKUMENT.....	18
12.12 RISKHANTERING.....	19
12.13 FINANSIERING, PLACERING OCH BORGEN.....	19
12.14 JÄV I KOMMUNKONCERNEN	19
12.15 BINDNINGAR.....	20
12.16 NÄRSTÅENDE OCH INTRESSEENTER	20
13. INTERNA TJÄNSTER I KONCERNEN	20
13.1 PERSONALPOLITIK	20
13.2 UPPHANDLING	20
13.3 DELADE TJÄNSTER.....	21
14. GRANSKNING OCH ÖVERVAKNING AV KOMMUNKONCERN	21
15. IKRAFTTRÄDANDE AV KONCERNDIREKTIVET	22

1. Begrepp

1.1. Kommunens verksamhet

Förutom kommunens och kommunkoncernens verksamhet inkluderar kommunens verksamhet deltagande i kommunalt samarbete och annan verksamhet baserad på ägande, avtal och finansiering.

1.2. Kommunkoncern

Enligt kommunallagen bildar kommunen och dess dotterbolag en kommunkoncern. Stiftelser som kontrolleras av kommunen är också en del av kommunkoncernen. Ett dotterbolag till en kommun är en sammanslutning där kommunen har kontroll i enlighet med bokföringslagen.

1.3. Koncernledning och dess uppgifter

I enlighet med 48 § i kommunallagen omfattar kommunens koncernledning kommunstyrelsen, kommundirektören eller borgmästaren och andra myndigheter som anges i förvaltningsstadgan. Fördelningen av koncernledningens uppgifter och befogenheter inom koncernledningen fastställs i förvaltningsstadgan.

Koncernledningen ansvarar i kommunkoncernen för koncernstyrningen dvs genomförandet av ägarstyrning och organiseringen av koncerntillsynen i enlighet med fullmäktiges beslut. Koncerntillsynen är uppföljning av resultatet av verksamheten och den finansiella ställningen hos dottersammanslutningarna, analyser och rapportering samt uppföljning av hur riskhanteringssystemet fungerar.

1.4. Ägarpolicy och -strategi

Ägarpolicy är en del av den kommunala strategi som avses i 37 § kommunallagen och som fullmäktige godkänner. I ägarpolicy fastställs var det är befogat att en kommun är ägare och investerare. I ägarpolicy anges kriterier för bedömning av ägandets genomslagskraft och kostnadseffektivitet. Ägarpolicy drar upp riktlinjer för innehållet i ägarstyrningen och konkretiseras för concernsammanslutning som mål i den kommunala budgeten.

En ägarpolicy som antas i den kommunala strategin måste konkretiseras i kommunala beslut på alla nivåer. Riktlinjernas förverkligande ska övervakas. Verksamhetsområdena och enheterna ska rapportera hur riktlinjerna förverkligas i deras egen verksamhet.

Kommunstyrelsen definierar dessutom särskilt ägarstrategier för bolagen. Ägarstrategin måste vara i linje med aktiebolagslagen. Det är ägarens ansvar att se till att bolagsordningen uppdateras i enlighet med ägarstrategin. Baserat på ägarstrategin formulerar bolagen sina egna strategier.

En ägarstrategi är ägarens sätt att berätta för styrelserna för dottersamfundet och därmed för hela bolaget vad som är företagets syfte och mål.

1.5. Ägarstyrning

Enligt 46 § i kommunallagen avser "ägarstyrning" åtgärder genom vilka kommunen som ägare eller medlem medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en annan sammanslutning. Medverkandet är baserat på den kommunala strategin, ägarpolitiken och de mål som fastställts för sammanslutningen samt på bedömningar baserade på information från sammanslutningarna och förändringar i deras verksamhetsområde.. Åtgärderna kan anknyta bland annat till grundavtal, bestämmelser i bolagsordning, andra avtal, val av personer, instruktioner till personer som företräder kommunen i de olika sammanslutningar eller till någon annan åtgärd i anslutning till utövande av kommunens bestämmanderätt. Registreringen av åtgärder är också av stor betydelse för statusen för kommunala anknutna enheter enligt 15 § i upphandlingslagen. Dessa registreringar kan vid sidan om den faktiska verksamheten bland annat visa att man också har strävat efter att bl.a. se till kommunens faktiska bestämmanderätt till anknutna enheter. Genom ägarstyrning ska det ses till att kommunkoncernens helhetsfördel beaktas i verksamheten som kommunens dottersammanslutning bedriver. Helhetsfördelen måste motiveras. I aktiv ägarstyrning ingår dialog med dottersammanslutningen, det betyder att det är fråga om medverkan från bägge sidor. Kontakten mellan ägaren och företaget ska vara aktivt och kontinuerligt och dess syfte är att klargöra förväntningarna som riktas mot företaget och dess mål. Medverkan kan också bedrivas på informella sätt i kommunens helägda företag, under förutsättning att ärendet inte kräver att företaget söker ställningstagande av kommunägaren. Ägarstyrningen ska alltid överensstämja med den kommunala strategin och ägarstyrning kan inte ges i beslut som gäller den operativa sidan. Bolagsstämmans representant eller den ansvarande tjänstemannen för ägarstyrningen bör meddela ägarens åsikter och målsättningar till bolagets verkställande direktör och styrelse. Företagsstyrning måste tillhandahållas skriftligen.

Kommunstyrelsen och företagets styrelser träffas minst en gång per år på kallelse av ordförande för kommunstyrelsen för att gå igenom aktuella ärenden. När det gäller betydande ärenden träffas kommunstyrelsen och företagets styrelse till en gemensam aftonskola på inbjudan av kommunstyrelsens ordförande. Verkställande direktörer / disponenter eller styrelseordföranden i bolagen presenterar bolagens budgeter och bokslut på kommunstyrelsens möten innan ärendet förs vidare för behandling av fullmäktige.

1.6. Principer för ägarstyrning

Fullmäktige beslutar i enlighet med 14 § i kommunlagen om principerna för ägarstyrning. Principerna för ägarstyrning är till sin natur bestående principer som avgör hur kommunägda bolag leds, styrs och övervakas. De riktlinjer som fullmäktige fastställt utgör en vägledning för den praktiska ägarstyrningen som koncernledningen ansvarar för och beslutsfattandet i anslutning till den, såväl i de sammanslutningar som ingår i kommunkoncernen som i delägda sammanslutningar, kommunernas samarbetsorganisationer

och kommunens avtalsförhållanden. Genom ägarstyrning vill man säkerställa att ägarpolitiken som ingår i den kommunala strategin fullföljs.

1.7. Koncerndirektiv

Med koncerndirektivet bestäms förfaranden som stöder planeringen och uppföljningen av kommunkoncernens ekonomi, riskhantering, information, engagerat styrelsearbete samt gott ledarskap och god förvaltning.

I 47 § i kommunallagen bestäms koncerndirektivets minimi-innehåll. I koncerndirektivet ges de föreskrifter som behövs för:

1) planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar; 2) organisering av koncerntillsyn och rapportering samt riskhantering; 3) informering och tryggnad av tillgång till information för kommunens förtroendepersoner; 4) skyldigheten att hämta in kommunens ställningstagande innan ett beslut fattas; 5) interna tjänster inom koncernen; 6) sammansättning och utnämning av styrelser för kommunens dottersammanslutningar; 7) god förvaltningsd i de kommunala dottersammanslutningarna.

1.8. Instruktioner

Instruktioner som koncernledningen ger för ett visst enskilt fall.

2. Lapträsk kommuns ägarpolicy

Lapträsk kommuns ägarpolicy ingår i den människoorienterade kommunens kommunstrategi som godkändes av fullmäktige hösten 2016. Riktlinjerna för ägarpolitiken i kommunstrategin ger konkreta direktiv för bl.a. tillvägagångs-sätt, ägande och underhåll av fastighetsmassan.

Utöver den kommunala strategin har fullmäktige utarbetat riktlinjer för ägandepolitiken i programmet för markanvändning samt i planen för serviceproduktion och servicenäät.

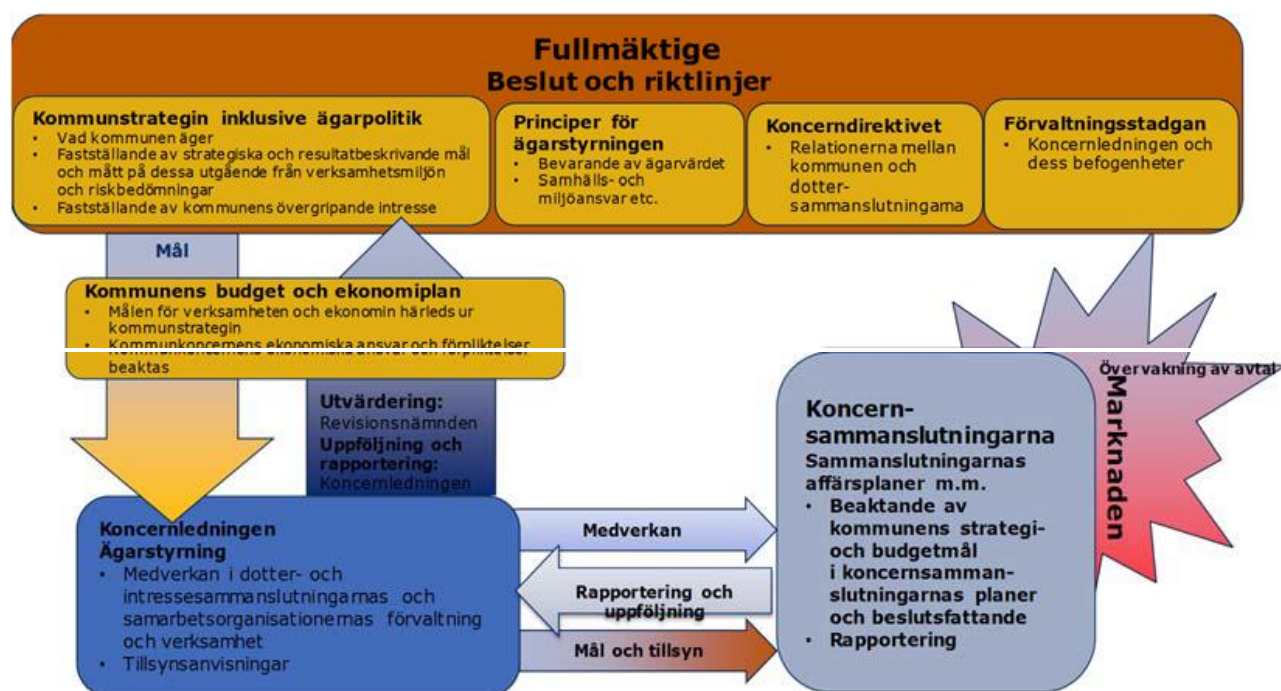
Ägarpolitiska riktlinjer kan kompletteras i sektorspecifika program och strategier. Mer detaljerade ägarpolitiska lösningar inkluderas till exempel i den kommunala verksamhets- och ekonomiplanen och i enskilda investeringsbeslut, samt dotterspecifika ägarstrategier.

Styrning och kontroll av ägarpolitiken hör i förtroendemannaorganisationen till fullmäktige, verkställandet till styrelsen och kontrollen av att verksamheten är ändamålsenlig och att riktlinjer följs hör till revisionsnämnden. I tjänstemannaorganisationen hör ägarstyrningen till kommundirektörens uppgifter. Organ och sektorchefer ansvarar för kommunens operativa verksamhet. För de kommunala dottersammanslutningarna ansvarar egna förvaltningsorgan.

Förutom ett väl fungerande lednings- och styrsystem är genuint samarbete och engagemang för de uppsatta målen en absolut förutsättning för kommunens framgång. För att förverkliga den

kommunala ägarstrategin och ägarpolitiken krävs ett genuint samarbete och engagemang för de mål som fastställts av fullmäktige.

Kommuninvånarnas förväntningar och krav på tjänster förändras med tiden. En uppfattning av anläggningstillgångarnas lämplighet för dagens behov räcker inte som underlag för de ägarpolitiska riktlinjerna utan det väsentliga är en bedömning av typen och kvaliteten på de tjänster som kommuninvånarna kommer att behöva i framtiden och om det nuvarande produktionsmaskineriet kan uppfylla dessa förväntningar. Den människoorienterade kommunens strategi har utarbetats på ett framåtblickande sätt och hela koncernen förväntas kunna möta behoven hos invånarna och andra serviceanvändare med beaktande av framtida behov.

Källa: Finlands Kommunförbund

3. Ägarstyrning och koncerndirektiv

3.1 Befogenhetsfördelning

Styrningen och övervakningen av kommunens ägarpolitik samt arbets- och ansvarsfördelningen av de personer och organ som ansvarar för den operativa verksamheten samt rapporteringssystem bör definieras entydigt.

Fullmäktige

- godkänner kommunens koncerndirektiv,
- definierar kommunens ägarpolitik,

- beslutar om de operativa och ekonomiska målen för enheterna inom kommunkoncernen.

Koncernledning, koncernledningens arbetsuppgifter och befogenheter fastställs i Lappträsk kommuns förvaltningsstadga (4 kap.21–22 §). Koncernledningen avser kommunstyrelsen och kommundirektören.

Koncernledningen

- ansvarar för styrningen av koncernsammanslutningarna och ordnandet av intern kontroll och riskhantering inom enheterna och övervakningen av effektiviteten.

Kommunstyrelsen

- ansvarar för utvecklingen av ägarpolicyn och principer för ägarstyrning och beredningen och utvecklingen av koncerndirektivet för fullmäktige,
- ansvarar för genomförandet av ägarstyrning och organiserar koncernledningen och koncerntillsynen,
- fastställer arbetsfördelningen mellan tjänsteinnehavarna i koncernledningen i dottersammanslutningar och delägarsammanslutningar,
- ger fullmäktige en rapport, åtminstone på årsbasis, om hur företagets mål har utfallit och hur den ekonomiska positionen utvecklas samt en bedömning av den kommande utvecklingen och riskerna,
- utvärderar årligen effektiviteten i ägarstyrningen när det gäller att uppnå den övergripande nyttan för riskhanteringen och förfarandenas del till kommunkoncernen och beställer en extern utvärdering en gång per fullmäktigeperiod, samt
- behandlar resultaten och slutsatserna av utvärderingen med fullmäktiges presidium
- övervakar och utvärderar uppnåendet av företagets mål och ekonomiska ställning och lägger fram förslag utifrån dessa
- ger kommunen en förhandsuppfattningen i frågor som förutsätts av koncerndirektivet
- ansvarar för utnämningen av medlemmarna i dotterbolagens styrelser och
- utser företrädare för bolagsstämman och ger dem de nödvändiga instruktioner som ägarstyrningen förutsätter

Kommundirektör

- kommundirektörens roll är att agera som koncernens chef och att med aktivt ägande bidra till förvaltning och verksamhet hos de företag som har anvisats kommundirektören för styrning.
- ansvarar för de uppgifter som enligt koncerndirektivet hör till kommundirektören,
- utövar tala på kommunstyrelsens vägnar och rapporterar om eventuella missförhållanden i koncernen till kommunstyrelsen,
- övervakar genomförandet av ägarpolitiken och rapporterar till kommunstyrelsen,
- övervakar kommunkoncernens och hur koncerndirektivet fungerar och lägger vid behov fram förslag för att utveckla koncernens strukturer och direktiv för kommunstyrelsen, och
- deltar vid behov i dottersamfundens styrelsemöten, där kommundirektören endast har yttrande- och närvarorätt

Ekonomiplanerare

- ser till ordnande av koncerntillsyn tillsammans med kommundirektören.

4. Koncerndirektivets syfte

Kommunens koncerndirektiv utgör en ram för ägarstyrning i linje med kommunens mål. Syftet med koncerndirektivet är att harmonisera styrningsförfarandena och att förbättra villkoren för förvaltningen av en kommunkoncern så att kommunkoncernen och annan verksamhet i kommunen kan förvaltas i sin helhet på grundval av enhetliga principer och med hänsyn till helhetsnyttan.

Koncerndirektivet gäller för kommunen och dess dottersamfund och deras dottersamfund. I samkommuner och kommunens delägda sammanslutningar ska företrädarna för kommunen sträva efter att se till att kommunens koncerndirektivs principer följs också i dessa sammanslutningar.

5. Lapträsk kommunkoncern

I den kommunkoncernen ingår dottersamfund och stiftelser som kommunen har kontroll över enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen. Kommunens kommunkoncern inkluderar följande samfund som kontrolleras av kommunen:

Fastighets Ab Labyrinten
Fastighets Ab Lapträsk Lilleput
Fastighets Ab Porlammin Taitotalo
Lapträsk Värme Ab

Kommunen är medlem i följande samkommuner

- Samkommunen Eteva
- Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- Kårkulla samkommun
- Samkommunen för Yrkesutbildning i Östra Nyland
- Nylands förbund

Lapträsk kommuns koncernstruktur uppdateras alltid i budgetar och bokslut, vilket betyder att man kan hitta den aktuella koncernstrukturen i dessa, vid behov så kan man även kontakta ekonomiplaneraren eller kommundirektören för aktuell koncernstruktur.

6. Behandling och godkännande av koncerndirektivet

I enlighet med 14 § kommunallagen beslutar fullmäktige om koncerndirektivet. I den återges den största aktieägarens åsikter om spelreglerna mellan moderkommunen och dess dotterbolag.

Koncerndirektivet behandlas och godkänns av Kommunens dottersamfunds bolagsstämman och styrelser samt i andra liknande organ i samfund som hör under kommunens beslutandemakt. Samtidigt förbinder sig dottersammanslutningen att följa koncerndirektivet i sin helhet. Ett utdrag ur behandlingen levereras till kommunen.

7. Koncerndirektivets bindande karaktär

Det koncerndirektiv som godkänts i kommunkoncernen ska iakttas i koncernens dottersammanslutningar om inget annat följer av tvingande lagstiftning som gäller dottersammanslutningarna eller av deras bolagsordning, avtal eller stadgar.

Kommunen ska i utövandet av sin ägarstyrning ta hänsyn till principerna för likabehandling av sammanslutningsägare som omfattas av gällande lagstiftningen för de olika sammanslutningarna. Ägarstyrning får inte användas på ett sådant sätt att sammanslutningens beslut eller åtgärder kan ge en annan ägare inom sammanslutningen en oberättigad fördel på sammanslutningens eller andra sammanslutningsägares bekostnad (principen om jämlikhet).

I händelse av att enskilda instruktioner baserade på koncerndirektivet strider mot sammanslutningens bestämmelser, såsom samfunds- eller redovisningslagstiftning eller annan tvingande lagstiftning, ska ikraftvarande lagstiftning gälla. Sammanslutningens ledning ska omgående meddela kommundirektören och förvaltningschefen skriftligen om konflikten.

Koncerndirektivet ändrar inte den rättsliga ställningen eller ansvaret hos ledningen för en dottersammanslutning, en intressesammanslutning eller en samkommun. Koncerndirektiven kompletterar mål i anslutning till kommunens verksamhet som ställts upp för dottersammanslutningen i det skede då sammanslutningen grundades och i bolagsordningen, så att ledningen av dotterbolaget för ägaren måste uppge ett särskilt motiverat skäl för avvikelser eller bristen på efterlevnad.

8. Kommunala institutioners och tjänstemännens befogenheter

Koncernledning samt koncernledningens uppgifter och befogenheter har fastställts i kommunens förvaltningsstadga.

9. Planering och styrning av dottersammanslutningarnas ekonomi och investeringar

I budgeten fastställer fullmäktige operativa och finansiella mål för dotterbolagen, härrörande från den kommunala strategin och den relaterade ägarpolitiken samt sammanslutningens affärsverksamhet. Målen styr de kommunala representanterna i dotterbolagens styrelsemöten och bolagsstämmor. Koncernledningen förhandlar fram de mål som ska ställas upp med dotterbolagen i separata måldiskussioner innan de slutgiltigt godkänns. Målet som fastställs som ett resultat av samarbetet är att säkerställa att dotterbolagens verksamhet är i kommunkoncernens intresse.

Dotterbolagens ekonomiska planer måste baseras på de mål som fullmäktige fastställer för dem. Verkställande direktören för dottersammanslutningen och styrelsen ansvarar för ordnande av ändamålsenlig ekonomisk förvaltning i enlighet med aktiebolagslagen. Koncernledningen strävar efter att bidra till att de uppställda målen nås. Kommunstyrelsen tillhandahåller anvisningar för hur budgeten ska utarbetas för hela kommunkoncernens del. Budgeten diskuteras i måldiskussioner mellan ägaren och bolaget.

Kommunens budget och plan måste ta hänsyn till hela koncernens ekonomiska ansvar och skyldigheter. För detta ändamål ska dottersammanslutningarnas styrelser förse koncernledningen med den information den kräver om dottersammanslutningarnas resultat, finansiering och investeringsplaner, och om väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer i anslutning till sammanslutningarnas verksamhet. Utöver detta måste information tillhandahållas om till exempel kommande koncern- och bolagsarrangemang, betydande förändringar i sammanslutningarnas bransch och betydande åtaganden på ett sätt som koncernledningen fastställer.

ÅRSKLOCKA FÖR EKONOMIPLANERING OCH EKONOMISK UPPFÖLJNING I ANSLUTNING TILL ÄGARSTYRNING

Baserat på den strategi och mål som fastställts av fullmäktige ska i ägarstrategier som fastställts av kommunstyrelsen för sammanslutningarna ingå långsiktiga operativa och finansiella mål för åtminstone följande:

1. Företagets syfte och mål och ägarens förväntningar angående företagets verksamhet och ekonomi
2. Värderingar och företagskultur
3. Tillväxtmål
4. Resultatmål
5. Soliditet och balansposter

Ägarstrategin klargör företagets affärsplanering och underlättar också förutsägbarheten i kommunkoncernens ekonomi och verksamhet.

Om inte ägaren beslutar något annat, måste de kommunala dotterbolagen uppvisa vinst. Om dotterbolaget inte behöver uppvisa vinst måste det nämnas i bolagsordningen.

10. Uppgifter och ansvar för aktiebolagens styrelser och verkställande direktörer

I sammansättningen av styrelsen i en kommunal dottersammanslutning ska hänsyn tas till en tillräcklig ekonomisk och affärsmässig expertis som krävs i branschen (47 § 2 mom. kommunallagen). Förutom förmåga och kompetens är det viktigt att se till att styrelseledamöterna har tillräckligt med tid för att bli bekanta med och engagera sig i företagets verksamhet och dess utveckling. Styrelsen måste ha färdigheter att stödja och ifrågasätta VD.

Styrelsens och verkställande direktörens uppgifter i en sammanslutning styrs av aktiebolagslagen. Därför är detta inte en kommunal förtroendeposition, ansvaren och plikterna skiljer sig väsentligt från de kommunala förtroendepersonernas och detta bör beaktas i valet av styrelsemedlemmar och när dessa samtycker till att acceptera tjänsten.

Styrelsen ansvarar för bolagets administration och den korrekta organisationen av dess verksamhet. Styrelsen ansvarar för att bolagets redovisning och ekonomiska kontroll är ordentligt organiserad. (ABL 6: 2§) Styrelsen och den operativa ledningen ska känna till den lagstiftning som gäller bolagets verksamhet, men också till exempel miljö-, arbets- och skattelagstiftningen. .

Verkställande direktören har hand om den löpande förvaltningen i enlighet med styrelsens anvisningar och bestämmelser. Verkställande direktören ansvarar för att företagets redovisning följer lagen och att dess ekonomiska förvaltning är organiserad på ett tillförlitligt sätt.

Verkställande direktören ska ge styrelsen och dess ledamöter den information som är nödvändig för att utföra styrelsens uppgifter. (ABL 6:17 §)

Bolagets ledning måste agera med omsorg för att främja bolagets intresse. Bolagsstämman, styrelsen, verkställande direktören eller förvaltningsrådet ska inte fatta något beslut eller vidta några andra åtgärder som kan orsaka en aktieägare eller annan otillbörlig fördel till nackdel för företaget eller annan aktieägare. Styrelsen ansvarar för att övervaka företagets ekonomiska ställning, skyldigheten att förklara vid insolvens och för att fördela bolagets tillgångar endast på grundval av lagstadgade och kommersiella kriterier.

Styrelseledamöter, ledamöter av förvaltningsrådet och verkställande direktören är personligen ansvariga för skada som de i strid med sin omsorgsplikt i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget. Styrelseledamöter, ledamöter av förvaltningsrådet och verkställande direktören ska också ersätta skada som de i sitt uppdrag annars i strid med aktiebolagslagen eller bolagsordningen uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget, en aktieägare eller någon annan.

11. Skyldighet att hämta in kommunens ställningstagande innan beslut fattas

En sammanslutning som hör till kommunkoncernen ska innan egna beslut fattas ta reda på hur koncernledningen förhåller sig till frågor som anges i koncerndirektivet och/eller bolagsordningen. Skyldigheten att på förhand inhämta kommunens åsikt är ett sätt att styra och övervaka dottersammanslutningarnas verksamhet och ekonomi. En sådan skyldighet kan uppstå till exempel då frågan som ska avgöras är strategisk och har stor inverkan på sammanslutningens eller kommunens verksamhet eller ekonomiska ansvar. Dottersammanslutningens ledning ska agera omsorgsfullt och i enlighet med sammanslutningens intressen. Att inhämta huvudägarens åsikt är förenligt med denna skyldighet.

Styrelsens ordförande eller disponenten / verkställande direktören för gemenskapen måste, vid utarbetandet av ärendet få ett skriftligt yttrande från kommunen / koncernledningen i frågor som är viktiga för företaget och den kommunala koncernen, åtminstone:

- upprättande av ett dotterbolag
- ändring av sammanslutningens verksamhetsidé, verksamhet eller juridiska struktur i
- frågor som till väsentliga delar avviker från de mål som satts för dottersammanslutningarna i kommunstrategin och budgeten ändra gemenskapsåtgärder så att gemenskapen kan förlora sin status som en länkande enhet med kommunen i enlighet med upphandlingslagstiftning eller rättspraxis;
- styrelsens förslag för utdelning av vinsten till bolagsstämman
- ändring av bolagsordningen och stadgar
- valet av verkställande direktören och anställningsvillkoren och eventuella ändringar därav
- bolagets system för incitament och ändringar i det
- ändring av kapitalstruktur,
- betydande investeringar i verksamheten
- investeringar som inte ingår i den faktiska verksamheten eller som endast indirekt anknyter till den och finansieringen av dem
- fastighets- och företagsförvärv
- teckning av aktier, såvida inte köp och ägande av aktierna specifikt anförtrots bolaget
- förvärv, försäljning, uthyrning, överföring eller pantsättning av egendom eller rättigheter (inklusive immateriella rättigheter) som är viktiga för verksamheten
- större upplåning och utlåning samt tillhandahållande eller ändring av alla garantier, räntor eller annan ekonomisk skyldighet som är bindande för bolaget
- användning av derivatinstrument
- icke-standardiserade eller extraordinära avtal mellan bolaget och dess aktieägare eller styrelseledamot, ändring av sådana avtal och avstående av avtalsrättigheter
- stora eller ekonomiskt betydelsefulla avtal och långtgående förändringar i verksamheten, betydande personpolitiska beslut
- valet eller utbytet av ett kollektivavtal i gemenskapen
- urval och byte av pensionsföretag
- konkurs, likvidation eller omorganisation av sammanslutningens tillgångar.

Dottersammanslutningens styrelseordförande är skyldig att se till att kommunens åsikt inhämtats och att den antecknas till protokollet vid det fullmäktigesammanträde där beslut i ärendet fattas.

Om det är bolagsstämman som ska avgöra ett ärende som kräver att kommunens åsikt inhämtas, ska den som koncernledningen utsett se till att kommunens ställningstagande i ärendet vid behov införs i det protokollsutdrag där personen ges fullmakt att representera kommunen vid bolagsstämman.

Det är alltid sammanslutningens eget beslutsorgan som har den slutliga beslutanderätten och ansvaret i en fråga som förutsätter att kommunens åsikt inhämtas, även om sammanslutningen före sitt beslut utrett hur kommunen förhåller sig till frågan.

12. God förvaltnings- och ledningssed i kommunkoncernen

12.1 Allmänt

Syftet med anvisningen gällande god förvaltnings- och ledningssed är att harmonisera förvaltnings- och styrningspraxis för dottersammanslutningarna till Lappträsk kommunkoncern för att säkerställa att dottersammanslutningen implementerar sunda affärsprinciper, tillräcklig transparens, riktiga resultatuppgifter, saklig intern övervakning, riskhantering och att kommunkoncernens egendom sköts ändamålsenligt och effektivt så att kommunens helhetsnytta tryggas.

Valda medlemmar i dotterbolagens styrelser måste granska och följa de riktlinjer och rekommendationer som godkänts av kommun- och dotterbolagens styrelser. Styrelsens ordförande i dotterbolaget ska ge koncerndirektiven och anvisningar om andra kommunala bolag till styrelsemedlemmarna när de har utsetts för sina uppdrag.

Anvisningen om god förvaltnings- och ledningssed styr också kommunen som en allmän anvisning för dem som representerar kommunen på bolagsstämmor och andra som utnyttjar kommunens ägarstyrning.

Riktlinjerna för ägarstyrning som godkänts av kommunkoncernen ska följas av kommunkoncernen och dess dotterbolag, såvida inte annat anges i tillämplig lagstiftning eller bolagsordningen.

12.2 Sammansättningar och utnämningar av dotterbolagens styrelser

Bolagets styrelse ska väljas i enlighet med stadgarna eller reglerna för varje gemenskap under styrelsens mandatperiod. Förutom kommunala bolags verksamhetsprinciper agerar styrelsen för aktiebolagen på de rättigheter, skyldigheter och skyldigheter som följer aktiebolagslagen.

Målet är för styrelsen för ett kommunalt ägt bolag 3–5 medlemmar i enlighet med bolagsordningen. Medlemskapet bör representera ägaren både ur politisk och administrativ synvinkel, men styrelsen bör också ha tillgång till det materiella kunnandet i varje bolag. En omfattande styrelse säkerställer ägarens perspektiv på företagets strategiska verksamhet. Styrelsens omfattande kunskapsbas säkerställer också att de specifika egenskaperna hos det kommunala bolaget beaktas i företagets verksamhet. Jämställdhet måste också beaktas vid styrelseval. När man väljer medlemmar till styrelserna för kommunens helägda dotterbolag måste man se till att medlemmen inte har en dubbel roll (t.ex. abonnentbeställare-abbonentleverantör, inspektör-kontrollerad).

Enligt artikel 47 i kommunallagen måste sammansättningen av styrelsen för ett kommunalt dotterbolag ta hänsyn till den ekonomiska och affärsmässiga expertis och strategiska betydelse som sammanslutningens bransch kräver. Medlemmarna i styrelserna i företagen måste ha sakkunskap om sammanslutningens bransch och affärsverksamhet. Kunskap om ekonomi, rapportering, intern kontroll och riskhantering är också avgörande för styrelsearbetet av hög kvalitet. En styrelseledamot är skyldig att ha tillräckligt med tid för att utföra uppgiften ordentligt.

Ordföranden bör hantera t.ex. god förvaltningssed, organisering av styrelsen och styrelsens arbete, strategiskt arbete och övervakning av sammanslutningens ekonomi.

12.3 Bolagsstämma

Det högsta beslutande organet i ett aktiebolag är bolagsstämman, där aktieägarna utövar sitt beslutsfattande och deltar i bolagets ledning och övervakning. Beslutsfattande i bolagets styrelse; Bolagsstämman ska besluta om de frågor som faller inom aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Bolagsstämman hålls enligt kravet i aktiebolagslagen och bolagsordningen. Vid behov hålls extra bolagsstämma. Vid behandling av ärenden vid årsstämman måste alla tillämpliga aktieägaravtal följas.

Datum för sammankallande av bolagsstämman och de frågor som ska diskuteras på stämman ska offentliggöras på det sätt som föreskrivs i aktiebolagslagen och bolagsordningen och eventuella aktieägaravtal. Utöver företrädaren för stämman ska inbjudan till stämman skickas till kommundirektören för information. och protokollet överlämnas till årsstämman och kommundirektören för koncernövervakning.

12.4 Styrelse

Dotterbolagets styrelse ska bland annat:

- ta hand om administrationen och korrekt organisation av verksamheten;
- ansvara för korrekt organisation av företagets redovisning och ekonomiska kontroll;
- leda och övervaka företagets verkställande ledning, utse och säga upp VD;
- godkänna företagets strategi och övervaka dess genomförande;
- godkänna principerna för riskhantering och se till att ledningssystemet fungerar.

- främjar företagets och dess aktieägares intressen.

Styrelsens och verkställande direktörens rättigheter och skyldigheter regleras i princip av aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Styrelsen och den verkställande ledningen ansvarar för uppnåendet av uppsatta mål (prestationer), verksamhetens laglighet och korrekthet och organisationen av intern kontroll och riskhantering.

Protokollet från styrelsemötet överlämnas till kommundirektören för koncernövervakning.

12.5 VD / Disponent

12.5.1 Utnämning

Styrelsen utser verkställande direktören och vid behov hans eller hennes suppleant.

12.5.2 Avtal om villkoren för VD: s tjänsteförhållande

Verkställande direktörens anställningsvillkor måste vara föremål för ett skriftligt avtal mellan bolaget och verkställande direktören som godkänts av dotterbolagets styrelse. Avtalet undertecknas på styrelsens vägnar av styrelsens ordförande. Innan avtalet accepteras måste ordföranden i företagets styrelse få kommunens förhandsuppfattning om anställningsvillkoren.

12.5.3 Uppgifter

VD / disponentens uppgifter inkluderar:

- verkställande direktören har hand om den löpande förvaltningen i enlighet med styrelsens anvisningar och bestämmelser.
- att genomföra en strategi som godkänts av regeringen;
- vid behov, med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet, vidta ovanliga eller utbredda åtgärder endast med styrelsens bemyndigande;
- att säkerställa att företagets räkenskaper och sund ekonomisk förvaltning är korrekta;
- att ge styrelsen och dess ledamöter den information som krävs för att fullgöra sina uppgifter;
- se till att bolagets handelsregisteruppgifter hålls uppdaterade;
- att se till att bolagets listor över aktieägare och aktieägare hålls uppdaterade;
- att se till att de frågor som anges i koncernriktlinjerna kommuniceras till koncernledningen i rätt tid innan företagets interna beslut fattas;
- representerar företaget i sina uppgifter.

Enligt 17 § i aktiebolagslagen får verkställande direktören vidta ovanliga eller utbredda åtgärder, med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet, endast om styrelsen har bemyndigat honom eller henne eller styrelsens beslut inte kan förväntas utan väsentlig olägenhet. I det senare fallet måste styrelsen informeras om åtgärden så snart som möjligt.

12.6 Tillgänglighet och oberoende

I fråga om tillgänglighet gäller bestämmelserna i förvaltnings- och aktiebolagslagen om tillgänglighet. Styrelsens centrala roll är att övervaka företagets verkställande ledning. För att främja tillsyn måste styrelseledamöterna vara verkligen oberoende av bolaget. Verkställande direktör kan inte fungera som ordförande för styrelsen.

12.7 Arvoden och betalning av ersättning

Styrelseledamöterna får ett arvode. Arvodet besluts av stämman. I koncernbolag måste mötesarvoden vara i linje med kommunala mötesarvoden.

12.8 Rapportering

Styrelsen måste se till att företaget har ett väl fungerande ledningssystem och regelbunden rapportering som motsvarar verksamhetens kvalitet och omfattning.

Dotterbolag måste organisera sin redovisning så att de kan användas för att upprätta koncernredovisning i enlighet med lagen om lokala myndigheter. Dotterbolag redovisar finansiella rapporter i enlighet med det schema som moderbolaget tillhandahåller.

I koncernredovisningen ingår

- koncernens resultaträkningar
- konsoliderade balansräkningen
- koncernens kassaflödesanalys och
- deras anteckningar, som ska ingå i den kommunala balansräkningen.

Företagens budgetar upprättas för att uppfylla de operativa och ekonomiska målen i enlighet med schemat och annan vägledning som tillhandahålls av kommunen. Budgetgenomförandet rapporteras till kommunen i samband med delårsrapporterna.

Verkställande direktören för dotterbolaget och styrelsen ska informera kommundirektören om dotterföretagets väsentliga händelser som kan kommundirektören för bedömningen av den kommunala koncernens ekonomiska ställning eller beräkningen av rörelseresultatet.

12.9 Information och kommunikation

Enligt 29 § i kommunlagen måste en kommun informera sina invånare på ett lämpligt sätt om verksamheten i en sammanslutning eller en stiftelse när den utför en kommunal funktion. Sammanslutningen ska tillhandahålla information till den kommunala centraladministrationen för information i enlighet med instruktionerna från informationsombudet. Innan tillhandahållandet av sådan information ska sammanslutningen bedöma om informationen kan lämnas utan att enheten påverkas negativt.

Information om sammanslutningarna är styrelsens och verkställande direktörens ansvar på sammanslutningens vägnar och på kommunal sida, kommunstyrelsens och kommundirektören. Sammanslutningens information ska stödja koncernens mål och verksamhetspolitik. Vid information och kommunikation i frågor som gäller sammanslutningarna måste de allmänna principerna för information i kommunen samt bestämmelser om reklam och sekretess beaktas.

Enligt 116 § i kommunallagen ska styrelsen för det kommunala dotterbolaget eller ett motsvarande organ ge kommunstyrelsen den information som krävs för att bedöma den kommunala koncernens ekonomiska ställning och för att beräkna resultatet av dess verksamhet.

12.10 Rätt att få uppgifter

I enlighet med kommunallagen 124.2 har en kommunrevisor rätt att få information om sekretessfrågor inte bara till de kommunala myndigheterna utan också direkt om enheter som tillhör den kommunala koncernen om revisorn anser den information som är nödvändig för att utföra revisionsuppgiften.

Enligt kommunallagen 124.1 har revisionsnämnden som institution rätt att få information om sekretessfrågor om den anser det nödvändigt för att bedömningsuppgiften utförs. Rätten till tillgång till information är begränsad till handlingar som innehas av kommunen; till exempel kan revisionsnämnden inte begära handlingar direkt från de kommunala dotterbolagen. I revisionsnämnden gäller inte rätten till tillgång till information för en enskild medlem, men rätten till tillgång till information till förvaltaren gäller.

En förtroendevald har rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar som han eller hon anser behövliga i sitt uppdrag och som enligt 6 och 7 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) inte ännu är offentliga, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

Enligt § 83 i kommunallagen har en förtroendevald rätt att av kommunens koncernledning få upplysningar som gäller verksamheten i kommunens dottersammanslutningar och som koncernledningen innehar, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Rätten till information till tillträdaren omfattar inte de kommunala dotterbolagen, eftersom dessa inte är kommunala myndigheter i den mening som avses i § 83 kommunlagen.

För kommunrevisorer omfattas rätten till tillgång i riktlinjerna för den interna kontrollen.

12.11 Sekretess och allmänhetens tillgång till dokument

Företaget följer aktiebolagslagen. En styrelseledamot, verkställande direktören, kommunal förtroendevald, koncernledningen eller annan kommunal tjänsteman får inte avslöja företagets affärshemlighet till en tredje part. Information om bolaget får inte användas av bolagets eller en tredje part till nackdel för.

De handlingar som bolaget lämnar in till kommunen ska vara offentliga på det sätt som föreskrivs i lagen om myndighetens öppenhet. Bolagets styrelse ska meddela kommunstyrelsen

skilt, vilka ärenden som ska behandlas av kommunstyrelsen omfattas av affärshemligheter enligt aktiebolagslagen.

12.12 Riskhantering

Principerna för riskhantering och risktagande för de olika kommunala enheterna och för hela kommunkoncernen måste vara tydliga och beslutade i koncernens riktlinjer. Ägarpolicy definierar en acceptabel nivå av operativ risk för olika verksamheter.

Riktlinjerna definierar principerna inom vilka riskerna i verksamheten är acceptabla. Individuella betydande investeringar och andra beslut måste åtföljas av en riskbedömning och en proportionell riskbedömning av beslutet med acceptabel risknivå.

12.13 Finansiering, placering och borgen

Finansiering och finansiell riskhantering är en del av koncernledningen. Dotterbolag följer de riktlinjer som utfärdats av koncernledningen vid planering och arrangering av finansiering.

12.14 Jäv i kommunkoncernen

Det hör till goda förvaltnings seder att följa förvaltningsrätten och annan uppförandekod när man hanterar frågor som rör kommunala dotterbolag.

Enligt 28 § 1 mom. 5 är en tjänsteman (tjänsteinnehavare eller förtroendevald) jävig om han eller en närstående i den mening som avses i punkt 2.1 är ledamot i styrelsen, direktionen eller motsvarande, eller någon annan part i avtalet eller som ärendet sannolikt kommer att vara till särskilt fördel eller nackdel.

Till exempel, om en styrelseledamot som hör till koncernledningen eller kommundirektören är styrelsemedlem i dottersammanslutningarnas styrelser är han jäv att behandla ärenden i kommunstyrelsen där dottersammanslutningen är en part eller där det kan förväntas att sammanslutningen eventuellt har särskild nytta eller fördel av att ärendet behandlas. I den utsträckning som ägarstyrning har breddat definitionen av ägarstyrning, gäller regeln om inhabilitet för koncernledningen så definierad. I dotterbolagens styrelse gäller diskvalificeringssituationer där det finns ett avtal mellan en styrelseledamot och bolaget eller ett avtal mellan bolaget och en tredje part där han förväntas ha ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets intresse.

Avsnitt 28.1 (5) i förvaltningslagen gäller inte en kommunal förtroendevald, tjänsteman eller anställd om han eller hon är i den position som avses i detta avsnitt i ett kommunalt bolag eller samkommun. Bolagets direktör och styrelseledamöterna samt samkommunens direktör och styrelsemedlemmar är emellertid jäviga om kommunens intressen strider mot bolagets eller kommunstyrelsens intressen.

12.15 Bindningar

Den kommunala förtroendevalda och tjänsteinnehavaren som avses i avsnitt 84.2 i kommunallagen ska lämna en intresseförklaring avseende deras ledarposter och förtroendepositioner i affärsföretag och andra enheter, betydande tillgångar och andra intressen som kan vara relevanta för utförandet av förtroende och officiella uppgifter. Medlemskap i styrelsen för koncernföretag är alltid berättigat.

12.16 Närstående och intressenter

Enligt artikel 8 § 6 mom. i aktiebolagslagen anses ett bolag och en annan person vara nära besläktade om man har kontroll eller betydande inflytande över den andra i förhållande till dess ekonomi och verksamhet. Bolagets årsredovisning ska också separat redovisa kontanta lån, skulder och ansvarsförbindelser för närstående parter och deras huvudvillkor om det sammanlagda beloppet för kontant lån, skulder och eventalförpliktelser överstiger 20 000 euro eller 5% av eget kapital.

I enlighet med artikel 2: 7b i redovisningsförordningen måste information om transaktioner mellan bokföringsenheten och dess närstående delas upp i noterna på räkenskaperna om de är väsentliga och inte har utförts under normala kommersiella förhållanden. På liknande sätt bör transaktioner med närstående offentliggöras i noterna om det är nödvändigt att ge en rättvisande bild. I denna punkt avses med "närstående" en närstående som definieras i internationella finansiella rapporteringsstandarder.

Kommunala koncernföretag måste upprätthålla och hålla reda på företagets register över närstående.

13. Interna tjänster i Koncernen

13.1 Personalpolitik

Koncernens dotterbolag följer principerna för kommunal personalpolitik, i förekommande fall. Vid rekrytering av personal bör sammanslutningarna ta hänsyn till behovet av personalöverföring inom koncernen.

Dotterbolag organiserar sin pensionsförsäkring i den kommunala pensionsförsäkringen när det är i kommunens intresse och dotterbolagets intressen inte kräver något annat.

13.2 Upphandling

Dotterbolag som tillhör koncernen måste följa lagen om offentlig upphandling och de kommunala upphandlingsriktlinjerna i situationer där företaget omfattas av upphandlingslagen. I enlighet med koncernens upphandling söks lämpligt samarbete inom koncernen.

Enheter inom en koncern bör överväga supporttjänster (såsom administrativ, ekonomisk, informationshantering, material, catering och anläggningar) när de anskaffar tjänster från andra enheter inom koncernen och deras konkurrenskraft med andra tillgängliga alternativ. Vid utformning av koncerninternt förvärv måste gränserna och begränsningarna i upphandlingsreglerna också beaktas.

13.3 Delade tjänster

Moder- och dotterbolagstjänster inom koncernen samarbetar när samarbetet förbättrar effektiviteten och effektiviteten och är gynnsamma för företaget som helhet och är överens och beslutas. När det gäller gemensamma tjänster måste gränsvillkoren och begränsningarna i upphandlingslagen beaktas.

14. Granskning och övervakning av en kommunkoncern

Syftet med den interna kontrollen och riskhanteringen är att främja uppnåendet av strategiska, operativa och ekonomiska mål, verksamhetens laglighet, genomförande av god styrning och förebyggande och hantering av relaterade risker.

Fullmäktige beslutar om grunderna för intern kontroll och riskhantering i Lapträsk kommunkoncern. Dotterbolagens styrelse och verkställande direktören / disponenten ansvarar för korrekt organisering, implementering och effektivitet av deras riskhantering och interna kontroll, med hänsyn till företagets ekonomi och arten och omfattningen av dess verksamhet. Dotterbolagets styrelse ska se till att policyer och rutiner för intern kontroll finns i bolaget som en del av dess ledning och beslutsfattande och att övervakningens effektivitet övervakas. Dotterbolagets verkställande direktör / disponent ska se till att adekvat och effektiv intern kontroll finns på plats och upprätthålls. Dotterbolagens styrelser ska se till att principerna för riskhantering identifieras och att riskerna förknippade med sammanslutningens verksamhet identifieras, utvärderas och övervakas. Dotterbolag måste ha godkända policyer och riktlinjer för intern kontroll och riskhantering. Dotterbolag måste varje år göra en omfattande riskbedömning av bolagets risker och identifiera sätt att hantera dem.

Koncernenheter ska vara medvetna om de risker som är förknippade med sin verksamhet, rapportera betydande risker och hur de hanteras till koncernledningen. Bolagets riskbedömning och förvaltning måste rapporteras skriftligen till ägaren i samband med bokslutet. Förändringar under året måste omedelbart rapporteras till koncernledningen skriftligen. Riskhantering är på koncernledningens ansvar. Sammanslutningarna måste ha en tillräcklig försäkring med hänsyn till sammanslutningsverksamhetens art och omfattning. Kommunmodern konkurrensutsätter försäkringarna och gör det möjligt för bolagen att fatta sina egna beslut om att upphandla försäkringar. Bolagen bör utarbeta sina egna beredskapsplaner utöver den kommunala beredskapsplanen.

Revisionsnämnden har rätt att begära och få information från dotterbolag för att bedöma uppnåendet av styrelsens mål och kommunkoncernens resultat. Revisionsnämndens styrelse kan bjuda in alla ledamöter eller anställda i dotterbolaget till ett styrelsemöte. En ledamot i revisionsnämnden får inte avslöja någon konfidentiell information som han har erhållit till

tredje part. Revisionsnämnden ska endast ha tillgång till dokument som är relevanta för revisionsstyrelsens funktion och syfte, nämligen att bedöma uppnåendet av koncernföretagens mål.

Revisorn granskar koncernredovisningen och avgör om den interna kontrollen, riskhanteringen och koncernövervakningen av kommunen och kommunkoncernen är ordentligt organiserad. Enligt 122 § i kommunallagen ska ett kommunalt revisionsföretag väljas till revisor för ett kommunalt dotterbolag såvida det inte finns ett berättigat skäl för att organisera revisionen.

15. Ikraftträdande av koncerndirektivet

Koncerndirektivet träder i kraft från och med den 1 januari 2020 och kommer att ersätta koncerndirektivet som trädde i kraft 1 januari 2009.